

Föreningsarkivet i Jämtlands län

Verksamhetsplan 2019

Inledning

Föreningsarkivet strävar efter att vara en öppen och inkluderande kulturinstitution. Vi arbetar aktivt för att öka inflytande, delaktighet och medskapande i föreningens verksamhet. Det gäller både besökare till och användare av materialet på arkivet, likväl vad gäller arbetet med dokumentation och samlingar. En stor del av arkivets resurser läggs därför på utåtriktad och pedagogisk verksamhet. En prioriterad målgrupp är barn- och unga, och vi har ett väl etablerat samarbete med skolan. Ett annat prioriterat område är kultur och hälsa, och därför erbjuder vi också en omfattande programverksamhet för seniorer.

Föreningsarkivet ingår i den nationella kultursamverkansmodellen. Vi finansieras, utöver det statliga och regionala stödet, av medlems- och förvaringsavgifter samt genom projektbidrag.

Föreningsarkivet i Jämtlands län är en ideell förening som samlar, dokumenterar, bevarar och tillgängliggör kulturarvet från föreningslivet. I dagsläget bevarar vi arkiv från nästan 4 400 föreningar.

Föreningsformen innebär att Föreningsarkivet har ett mycket brett nätverk i länet. Vi har regelbunden kontakt med våra ca 460 medlemmar och erbjuder dessa utskick med information och inbjudan till kurser i arkivering och till medlemsmöten. Den regionala förankringen ger stor potential för samarbete dels inom den ideella sektorn men också med det civila samhället.

Under 2019 kommer föreningen framför allt att prioritera följande arbetsområden:

- Tillgänglighet i hela länet, för en bredare allmänhet. Projektet På plats i hela länet
- Tillgänglighet för seniorer utifrån projektet Demokrati, dialog och delaktighet
- Tillgängliggörande av Föreningsarkivets specialbibliotek
- Förteckning av Föreningsarkivets ämbetsarkiv och en större inventering av hela arkivet

Bevara arkiv

Föreningsarkivet tar emot ca 100 leveranser av nya föreningshandlingar varje år. En del av leveranserna kommer från föreningar som är aktiva medan andra lagts ner eller slagits samman med en annan förening. Arbetet med att ta hand om dessa arkiv är helt grundläggande för Föreningsarkivets verksamhet. Att ordna och förteckna materialet är en förutsättning för att det ska kunna finnas tillgängligt i läsesalen och på nätet. Sedan länge har vi en stor andel som inte är uppordnade. Detta innebär att de inte finns tillgängliga för allmänheten.

- *Ordna och förteckna tidigare leveranser av material som ej blivit uppordnat*
- *Inventera våra samlingar*
- *Ordna vårt eget ämbetsarkiv, så att den kulturhistoriska dokumentation som gjorts genom åren blir tillgänglig.*
- *För att komprimera befintligt material så mycket som möjligt, kommer vi under 2019 att fortsätta arbetet med att göra en fysisk "diskfragmentering".*

- *Vi kommer också att påbörja en förundersökning av kompletterande arkivdepåer*

I Föreningsarkivets samlingar finns förutom arkiv och föremål en stor samling av kulturhistoriskt intressanta böcker och tidskrifter. Dessa är dock i dagsläget inte tillgängliga för allmänheten. För att tillgängliggöra materialet kommer vi att

- *Undersöka möjliga publiceringsverktyg*
- *Utreda hur en registrering praktiskt kan gå till*

Att upptäcka och använda arkiven

Föreningsarkivet arbetar aktivt för att fler ska bli aktiva i och intresserade av kulturarvssektorn.

- *Genom programverksamhet, olika gruppaktiviteter och genom att vara en öppen mötesplats för dagliga avser Föreningsarkivet att även 2019 bidra till regionala och nationella mål vad gäller hälsa och livslångt lärande.*

Prioriterade grupper under 2019 är

- barn och unga
- människor i glesbygd
- seniorer

Barn och unga

Föreningsarkivet kommer även under 2019 att ha barn och unga som prioriterad målgrupp. Under åren har ett kontinuerligt och ömsesidigt givande samarbete byggts upp med skolor i länet, och arkivet har årligen ca 2 000 elevbesök.

Föreningsarkivet planerar att även fortsättningsvis:

- *Ta emot studiegrupper från skola och förskola i sedvanlig omfattning*
- *Besöka skolor ute i länet som har svårt att ta sig till arkivet.*
- *Genomföra läsprogrammet "Uppdraget" inom ramen för länets kultursamarbete och Skapande skola.*
- *Erbjuda någon form av fritidsaktivitet för ungdom*
- *Arrangera informationsdagar för kommuner, hembygdsrörelse och bibliotek*
- *Driva arbetet inom det nationella nätverket Arkivpedagogiskt Forum*
- *Delta i referensgrupp och andra av NCK:s möten och konferenser*
- *Arbeta med vår digitala lärplattform "arkivochlarande.se"*

Kommentar [MN1]: Detta är ett ABM-samarbete, men inte inom ramen för Skapande skola.

Insatser för ökad tillgänglighet

Föreningsarkivet i Jämtlands län vill vara en plats för lärande och samvaro för alla människor i samhället. Detta gäller såväl akademiska forskare, en generell "allmänhet" likväl som personer med funktionshinder eller nyanlända. Föreningsarkivet arbetar därför aktivt med insatser för ökad tillgänglighet.

- *Utveckla tillgängligheten till besöksplatsen, både fysiskt och mentalt*

Kommentar [MN2]: Personer som är funktionsnedsatta, människor med funktionsvariationer

- Erfarenheterna från det tidigare projektet demokrati, dialog och delaktighet kommer att vävas in i även i den ordinarie verksamheten, då en specifikt större tillgänglighet för en grupp kommer att vara till gagn även för den större allmänheten.

Kommentar [MN3]: Lite konstig sista mening... "förbättringar som ex. tillgänglighet för en specifik grupp, gagnar även den bredare allmänheten"

Programverksamhet för hälsa och livslångt lärande

En annan prioriterad målgrupp är daglediga, med fokus på personer i tredje åldern.

Kommentar [MN4]: Är dessa vedertagna? Tredje och fjärde åldern...

Föreningsarkivet planerar att:

- I samarbete med Landsarkivet och Jamtli driva programverksamheten "After Work" och under perioden etablera webbsändningarna av föreläsningarna till länets alla kommuner.
- I samarbete med Landsarkivet och Jamtli erbjuda en varierad kurs- och programverksamhet inom programmet "Arkivet som mötesplats"
- Anpassa programmen efter målgruppen och göra uppföljningar och utvärderingar
- Uppmuntra volontärverksamhet
- Uppmuntra till att starta studie- och dokumentationsgrupper
- Få fler att delta i arbetet med transkribering av handskrivet material för att öka tillgängligheten till källmaterialet
- Ytterligare stärka arkivet som social mötesplats

Delaktighet

En viktig del i att möta arkiven, är att kunna göra det självständigt. Man kan söka själv och ordna själv. Föreningsarkivet arbetar för att vara en förmedlande aktör i detta. Vi bidrar till tillgängliggörande och fattbarhet / hittbarhet av kulturarvet genom den kompetens vi besitter. För att utveckla detta ytterligare kommer vi under året att utveckla dialogen med våra besökare. Dialog krävs för att ett lärande ska ske. När man själv kan formulera frågorna förstår man vad man håller på med. Vi kommer därför

- Att utveckla pedagogiska metoder där deltagarna själva stimuleras att ställa frågor
- Arbeta med medlemsmöten som metod för delaktighet
- Stimulera till egen forskning eller deltagande i studiegrupper. Studiegrupper kan vara grupperingar inom föreningarna i syfte att namnge personer på fotografier, ordna äldre arkivhandlingar etc. Det kan också handla om deltagande i t ex Fornskriftssällskapets avskriftsgrupper.
- Att stötta föreningar att själva göra sitt ordningsarbete genom att hålla utbildningar i att ordna och förteckna. Utbildningarna sker dels på plats hos föreningar, dels inom kursverksamheten på Arkivet i Östersund.

Att vara en resurs på nationell och internationell nivå

Föreningsarkivet samarbetar med länets andra kulturinstitutioner inom ramen för Regionalt kulturforum. Det arkivpedagogiska arbetet stärks dessutom genom att Föreningsarkivet är delägare i Nordiskt Centrum för kulturarvspedagogik, och därigenom deltar i gemensamma nordiska och europeiska samarbeten och projekt. Vår kompetens inom det arkivpedagogiska området ger många uttryck. På ett nationellt plan agerar Föreningsarkivet inte minst genom det arkivpedagogiska nätverket Arkivpedagogiskt forum. Nätverket får allt fastare former och blir en allt tydligare röst i samhället. Numera finns forumet också synligt på nätet, genom hemsidan "arkivpedagog.se" som ägs och drivs av Föreningsarkivet i Jämtlands län.

På nationell nivå deltar även Föreningsarkivet i Föreningen Sveriges Länsarkivarier. Föreningen är ett samarbete mellan de olika regionala arkiven, och driver frågor som är gemensamma för alla länsarkiv. Arkivchefen i Jämtland fungerar under 2019 som sekreterare i föreningen.

- *Föreningsarkivet avser även fortsättningsvis att bidra till ökad samverkan inom Regionalt kulturforum.*
- *Vi avser också att bli genom delägarskapet i NCK företrädare regionen i kulturarvsrelaterade sammanhang på nationell och internationell nivå.*
- *Föreningsarkivet fortsätter att vara drivande inom Arkivpedagogiskt Forum.*
- *I syfte att ytterligare synliggöra det arkivpedagogiska arbetet kommer arbetet med hemsidan för Arkivpedagogiskt forum; arkivpedagogen.se att fortsätta. Tanken är att den ska kunna utgöra en kunskaps- och metodbank för dem som är intresserade av arkivpedagogik.*
- *Genom engagemanget i Föreningen Sveriges länsarkivarier kommer Föreningsarkivet dels att få ta del av en större omvärldsbevakning, dels påverka utvecklingen av den enskilda arkivverksamheten*

Att samarbeta

Mycket av den verksamhet som beskrivits ovan hade inte varit möjlig att genomföra utan samarbete på bred front. Att ingå i ett arkivcentrum innebär en stor fördel för Föreningsarkivet. Vi delar idag hus inte bara med Landsarkivet i Östersund utan även Jämtlands lokalhistoriker och släktforskare, Nordiskt centrum för kulturarvs pedagogik; NCK, Jämtlands läns forskningsällskap och Jämtlands arkiv. Det dagliga samarbetet leder inte bara till inspiration, utveckling och ökad tillgänglighet, utan även till ett effektivare resursutnyttjande. Föreningsarkivet har också ett gott samarbete med övriga kulturinstitutioner i länet inom ramen för Regionalt kulturform, vilket är särskilt viktigt när det gäller arbetet mot skolan. Föreningsarkivet planerar att:

- *Vidareutveckla samarbetet med institutionerna på Arkivvägen 1 och den gemensamma besöksplatsen "Arkivet i Östersund"*

På plats i hela länet

Utifrån erfarenheterna från vårt arbete med avskriftsgrupper och digitala sändningar av föreläsningar till lokala mötesplatser kommer vi under 2019 att inleda ett projekt som syftar till att vidareutveckla arkivens närvaro ute i länet.

- *Vi kommer att undersöka vad de lokala mötesplatserna själva har för idéer och utifrån detta söka nya samarbetsformer och programpunkter*
- *Vi kommer särskilt undersöka hur ungdomars specifika intresse för kulturarv ser ut*
- *Sondera helt nya samarbeten med föreningar och institutioner, t ex bibliotek, studieförbund, hembygdsföreningar och kulturskolor*
- *Undersöka hur nya kommunikativa digitala lösningar för kurser, föreläsningar och handledningar kan utformas.*
- *Vidareutveckla samarbetet med våra c/o-verksamheter runt om i länet som på vårt uppdrag arrangerar lokala mötesplatser i samband med att vi sänder After-Workföreläsningarna.*

Utveckling Medlemmar

För att skapa ännu närmare och bättre relationer med hela länet kommer vi också att lägga kraft på relationsskapande åtgärder till våra medlemmar. Vi kommer att

- *Söka efter föreningsansvariga på kommunnivå, och söka bygga upp relationer till dessa.*
- *Delta i dialogmöten mellan region och kommun, när så är möjligt*
- *Bjuda in till spännande och intressanta medlemsmöten*
- *Värva föreningar som är aktiva i länet, men som ännu inte hittat FAJ*
- *Vårda och utveckla relationerna med våra egna medlemmar, för att på så sätt sprida kunskap om Föreningsarkivet, både vad gäller vår verksamhet och våra tjänster till föreningar. Detta gör vi bland annat genom att anordna medlemsmöten*